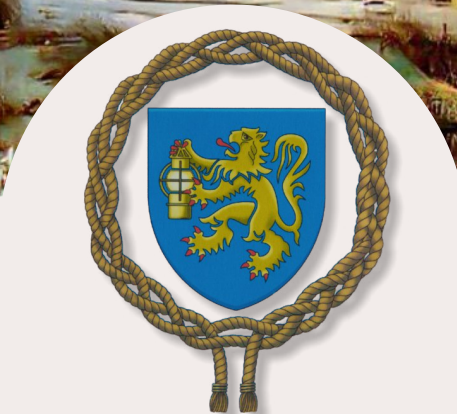

Werf anno 1900

Scheepvaartmuseum Baasrode v.z.w.

Nieuwsbrief januari 2021

[Uitschrijven nieuwsbrief](#)

Scheepvaartmuseum Baasrode v.z.w

Sint-Ursmarusstraat 137

9200 Baasrode

info@scheepvaartmuseumbaasrode.be

www.scheepvaartmuseumbaasrode.be

1. Voorwoord met nieuwjaarswensen
2. Verandering onderdelen van de site
3. 1200 jaar Baasrode
4. Uitnodiging vernieuwing lidmaatschap
5. Werken op de site
6. De tentoonstelling "De maritieme geschiedenis van Baasrode"
7. Het boek "De maritieme geschiedenis van Baasrode"
8. Onze nieuwe bankrekening
9. Op 1 april wordt de gelegenheidstentoonstelling "Leo Van Stappen schildert Baasrode"

1. Voorwoord

Beste museumvrienden,

2020 was een jaar buiten proportie, uiteraard speelde het virus dat ik met moeite nog kan uitspreken, een cruciale rol. Twee periodes lang is de site gesloten gebleven met inkomstenverlies ten gevolge. 2021 is gestart met betere vooruitzichten, de site is weer open voor het publiek, zij het met de nodige restricties qua veiligheidsnormen, de bar blijft voorlopig dicht naar analogie met de horeca.

Toch zijn wij verheugd onze prachtige site al te kunnen openstellen voor het ruime publiek.

Ondertussen heeft het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen drie personeelsleden aan de site verbonden, conservator Peter Van Wichelen, administratief medewerker Lieven Muësen en technisch medewerker Laila Fermon. In de volgende nieuwsbrief zullen wij zeker de moeite nemen deze personen voor te stellen.

Voor onze leden verandert er niets, nog steeds kunnen onze leden, bij vertoon van hun lidkaart, gratis de site betreden. Mag ik jullie, beste vrienden, van harte een coronavrij 2021 wensen, wij kijken uit om jullie te ontmoeten op de steeds veranderende erfgoedsite Scheepswerven Baasrode!

Jan Annemans

Voorzitter VZW

2. Verandering onderdelen van de site

In de stuurgroepvergadering van 20 november jl. is officieel voorgesteld, de verschillende gebouwen te benoemen naar de oorspronkelijke werven. Zo blijft het atelier Van Praet zijn gebruikelijke naam behouden. Het opschrift staat trouwens nog steeds op de zijgevel, gericht naar de Driehuizen, zie foto Achiel. Het gebouw is opgetrokken in 1903.

De benedenverdieping werd ingericht met 2 verschillende zalen:

- De ruimte voor het bewerken van de spanten
- De platenafdeling.

De bovenverdieping was ingericht voor het produceren van houten onderdelen van het schip:

Gezien vanaf de straatkant, rechts het fijn werk, links het grovere werk.

In de spantenafdeling vinden wij nog steeds de onmisbare smidse gelinkt aan het plateau waar de warmgestookte ijzers opgetrokken werden tot ze mooi een haakse teen hadden. Elk spant bestond uit drie delen, het rechtopstaand gedeelte aan stuurboord, idem aan bakboord en het tussenliggende hoekijzer dat later vastgezet zal worden op het vlak. In deze ruimte lag ook de zgn. spantenvloer, ook deze vloer is bewaard gebleven maar staat rechtop tegen de muur om rotting te vermijden. Hier vinden wij ook nog een boxer om hoekijzers in de nodige vorm te "slaan" en een schaar.

Foto: Achiel Triempont

Foto: Achiel Triempont

Triemont Achiel
FOTOGRAFIE

Triemont Achiel
FOTOGRAFIE

Foto: Achiel Triempont

Foto: Achiel Triempont

De houten loods.

Deze vormde een onderdeel van de werf Van Damme.

Francis Van Damme kocht in 1826 de werf van zijn schoonbroer Emmanuel De Landtsheer, oorspronkelijk was de zgn. houten loods een open afdak waar later een houten wand werd aangebracht. Deze loods of werkhuis werd met Europese subsidies gerestaureerd. In deze ruimte loopt nog steeds een smalspoor om de platen te vervoeren naar de verschillende machines. Hier vinden wij de oudste nog overblijvende machines, een boxer en een schaar: deze machines werden gebruikt om de verschillende zeilende zeeschepen te bouwen. Het spantenwerk was opgebouwd uit L-ijzers, de beplanking uit eiken planken, de zgn. composietbouw.

Foto: Archief SMB

Foto: Archief SMB

Foto: Achiel Triempont

Triempont Achiel
FOTOGRAFIE

De Scaldis

Van oorsprong was "de Scaldis" een olieslagerij. Na een brand in het bedrijf kocht Edmond Van Praet, neef van de gebroeders Van Praet, ze op en richtte ze in tot een nieuwe werf: "De toekomst".

Walter, de zoon van Edmond richt in de jaren 20 een werf op in Parijs, op het eiland van St-Denis, de werf werkt nog steeds onder de naam "Chantier naval du Nord Van Praet.

Dit gedeelte van de site zou "De toekomst" gaan heten.

3. 1200 jaar Baasrode

Dit jaar bestaat Baasrode officieel 1200 jaar, in juni 821 komt de naam voor het eerst voor in een oplijsting van de eigendommen van Lodewijk de Vrome, zoon van Karel de Grote.

De streek beperkte zich niet tot het huidige Baasrode maar omvatte vier onderdelen:

Vlassenbroek Sinte Geertrui,

Baasrode Sint-Ursmarus,

Baasrode Sint-Amandus, later Sint-Amands en momenteel Puurs-Sint-Amands,

Baasrode Sint-Marie, later Mariekerke, momenteel grondgebied Bornem.

Tal van activiteiten zullen in de loop van 2021 aandacht schenken aan de verschillende aspecten van de gemeente. Ook de VZW Scheepvaartmuseum Baasrode zal zijn steentje bijdragen. In het weekeinde van 17 tot 19 september zullen een aantal historische schepen aanleggen aan de steiger van de Driehuizen. O.a. een kogge en een Vikingschip zullen te bewonderen zijn. De verschillende vaartuigen zullen een beeld scheppen van de sloopstypes die in de loop van de geschiedenis welstand gebracht hebben in de gemeente.

De Vikingen.

In het jaar 810 hebben de Vikingen Antwerpen bezet, in 830 was het de beurt aan Gent.

Aangezien de spoorwegen pas aangelegd zijn in 1835 staat het vast dat deze lieden niet met de trein naar Gent getrokken zijn maar wel met hun schepen de Schelde oproeiden. In Baasrode vonden zij een ideale plek op een kamp op te zetten. Steeds werden de Vikingkampen opgesteld in een bepaald patroon, op een eiland, dat was ook het geval bij ons. Dat eiland bestond uit een aanzienlijke lap grond begrensd in het noorden door de kil van Baasrode, in het oosten door de Schelde, in het zuiden door het zgn. Meirgat en in het westen door de Zwarte Beek die liep tussen het Meirgat en de kil. Bij de opgravingen in het begin van de 21ste eeuw onder het hof van Peene zijn heel wat resten gevonden van verbrande vakwerkhuizen. Het latere Hof van Peene is opgetrokken op de plaats waar, in theorie de ideale plek was voor het "langhuis".

De kogge

Begin 21ste eeuw werden op de linkeroever, bij het graven van het Deurganckdok twee koggen blootgelegd.

Tot grote spijt en ergernis van historici en wetenschappers werden de 2 koggen verzaagd om opgeslagen te worden in 36 containers. Aangezien al vroeg in de Middeleeuwen Baasrode een achterhaven was van Antwerpen kunnen wij veronderstellen dat ook dergelijke koggen de rede van Baasrode hebben aangedaan. In Kampen (Nederland) hebben zij het anders aangepakt. Aan de hand van de opmetingen van een kogge die in de IJssel ter hoogte van Kampen opgegraven werd, is een replica gebouwd; dit schip mogen wij in september in Baasrode verwachten. Alle lagere scholen zullen een uitnodiging ontvangen om zowel de vikingsnek als de kogge te bezoeken.

4. Uitnodiging vernieuwing lidmaatschap:

Scheepvaartmuseum Baasrode vzw
Sint-Ursmarusstraat 137
9200 Baasrode
+32 (0)52.34.30.34
info@scheepvaartmuseumbaasrode.be
IBAN: BE27 7512 1081 3473.
BIC: AXABBE22

Baasrode, postdatum.

Beste museumvriend,

Vorig jaar kondigden we u met trots een nieuwe werking aan.

Niettegenstaande 2020 een moeilijk werkjaar was, waarin we weinig activiteiten konden organiseren, kunnen we u met vreugde meedelen dat deze vernieuwde werking van het Scheepvaartmuseum intussen haar vruchten afwerpt. Zo krijgt de samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen hoe langer hoe meer vorm en houden we wekelijks overlegvergaderingen om dit partnerschap te verfijnen en de gemaakte afspraken te concretiseren.

De provincie Oost-Vlaanderen maakte de provinciale erfgoedsite Scheepswerven Baasrode aantrekkelijker door: de restauratie van het dak van de werkhuizen Van Praet en de afbraak van het huis aan de parking en ging van start met de restauratie van de Scaldis,

Het Scheepvaartmuseum Baasrode zelf heeft een grote vooruitgang geboekt in het op punt stellen van haar interne organisatie. Zo werden de inventarisatie van onze verzameling op Axiell (het vroegere Ad lib) en de administratie en boekhouding op punt gezet en konden we opnieuw vele interessante schenkingen toevoegen aan onze verzameling. Bovendien hebben wij ook grote vooruitgang gemaakt met de bouw van onze Botter Rosalie. U kan al deze verwezenlijkingen volgen via onze website en/of onze driemaandelijkse nieuwsbrief.

Wij hopen dat u in deze context zeker uw lidgeld zal willen hernieuwen en onze werking zal blijven steunen. Want we hebben meer dan ooit uw steun nodig.

Het lidgeld voor 2021 bedraagt:

- Volwaardig lidmaatschap: 40 €
- Erelid: 100 €

Steunende leden zijn partners van leden: zij betalen een gunsttarief van 20 € en kunnen geen werkelijk lid worden. Lagere bedragen dan een gewoon lidgeld worden beschouwd als steun. Bedragen boven het gewone lidgeld en lager dan het erelidmaatschap worden eveneens beschouwd als steun.

Om administratieve redenen kan het lidgeld enkel via onze vernieuwde bankrekening, vermeld in de hoofding, worden voldaan. Het lidmaatschap biedt u nog steeds, zoals vroeger, gratis toegang tot de provinciale erfgoedsite Scheepswerven Baasrode en tot ons museum. Onze website en onze nieuwsbrief zijn volledig vernieuwd. U kan zich inschrijven op onze nieuwsbrief via onze website.

www.scheepvaartmuseumbaasrode.be

Om u nog beter van dienst te kunnen zijn vragen wij u om ons uw geactualiseerde gegevens te bezorgen. (Adres, mailadres, telefoon, GSM,) Wij zijn ervan overtuigd u in 2021 opnieuw als lid te mogen begroeten.

5. Werken op de site.

Nu het dak van het atelier Van Praet volledig vernieuwd is kan de aandacht verlegd worden naar een ander onderdeel van de site: de vroegere zaal Scaldis. In de loop van december werd er al een muur gemetst waar de vroegere zijgevel van het atelier stond. In februari zullen de vroegere bijgebouwen worden gesloopt. De VZW is volop bezig met de verhuis van het opgeslagen patrimonium.

Steiger en kuisbank.

In november 2020 heeft de VZW een voorstel ingediend bij de deputatie van Oost-Vlaanderen om niet alleen een steiger aan te leggen ter hoogte van de site maar ook een kuisbank. Aangezien De Vlaamse Waterweg besloten heeft dat beide dokken definitief dicht blijven zal het noodzakelijk zijn schepen te laten droogvallen voor het onderhoud van het onderwaterschip. Het voet- en fietspad.

Aangezien de weg ter hoogte van de werf ongeveer het gevaarlijkste stuk vormt van de vroegere provinciale baan Mechelen-Dendermonde heeft de voorzitter 6 jaar geleden al een voorstel ingediend bij het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen om een verhoogd fiets- en voetpad aan te leggen vanaf de steiger op de Driehuizen naar de kerk toe. Eind vorig jaar heeft de deputatie dit voorstel besproken met De Vlaamse Waterweg en als alles goed verloopt, zal dit werk in de loop van deze legislatuur nog verwezenlijkt worden.

6. De tentoonstelling "De maritieme geschiedenis van Baasrode".

Heel wat moeite is gestoken in de realisatie van de tentoonstelling. Corona heeft ervoor gezorgd dat slechts weinig bezoekers deze opstelling hebben kunnen bezoeken. Daarom heeft het bestuur van de VZW besloten een aanvraag te doen bij het provinciebestuur om deze tentoonstelling, minstens 5 jaar opgesteld te laten.

Deze tentoonstelling zal ook kaderen in de activiteiten rond 1200 Baasrode.

7. Het boek "De maritieme geschiedenis van Baasrode"

Sinds het verschijnen van het boek in april 2020 zijn er al ongeveer 100 exemplaren de toonbank overgegaan. Het boek blijft te verkrijgen, ofwel aan de balie in het Scheepvaartmuseum, ofwel bij de auteur Jan Annemans, Sint-Ursmarusstraat 67/1 te Baasrode. De prijs bedraagt €26. Inclusief portkosten: €34.

8. De nieuwe bankrekening

Om praktische redenen heeft het bestuur beslist een ander bankfiliaal op te zoeken.

Aangezien onze vroegere bankinstelling haar activiteiten verlegd heeft naar Buggenhout werd besloten, beroep te doen op AXA-bank.

Deze laatste is gelegen op het Dorpsplein van Baasrode en wordt nog uitgebreid met de diensten van "Zakanto" een onderdeel van BNP-Fortis.

Ons nieuwe rekeningnummer bij AXA is:

BE27 7512 1081 3473

BIC AXABBE22

Om moeilijkheden te vermijden blijft de bankrekening van Fortis nog aangehouden.

In de loop van 2020 is de projectrekening bij Herita opnieuw opgestart.

Met vreugde kunnen wij medelen dat het fiscaal voordeel bij giften van minstens €40 opgetrokken is van 40% naar 60%, geen enkele investering brengt zoveel op!

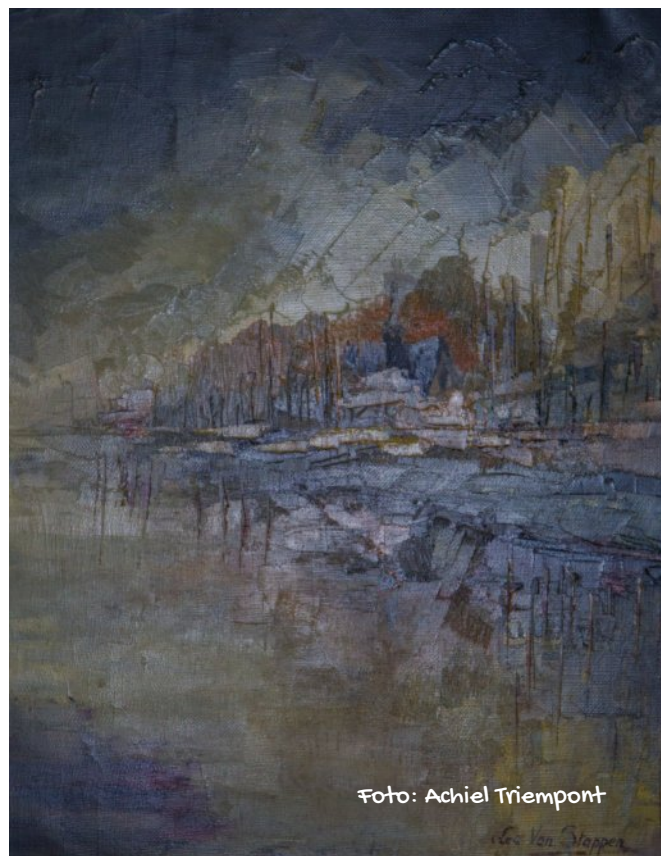
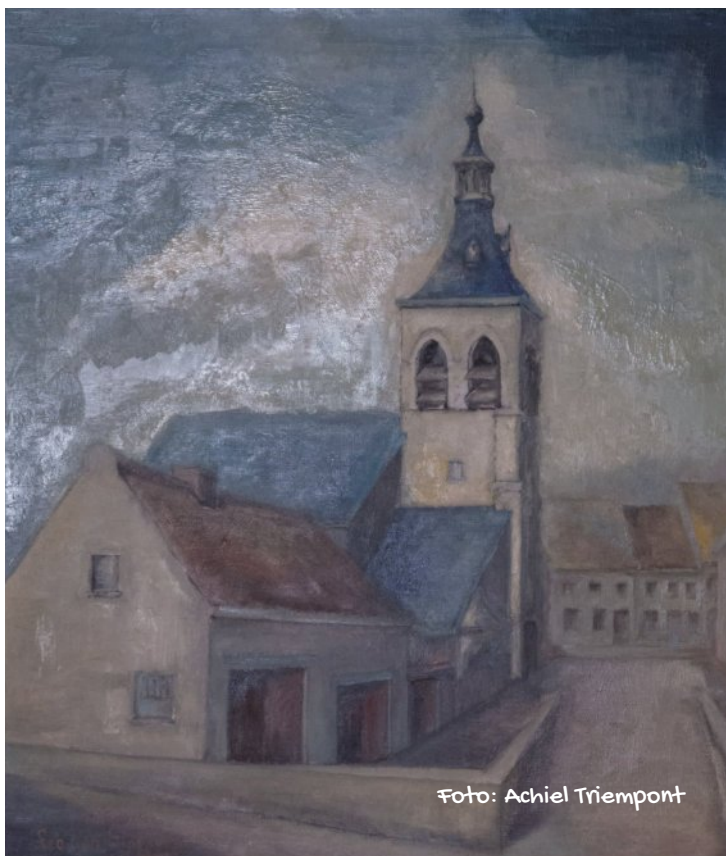
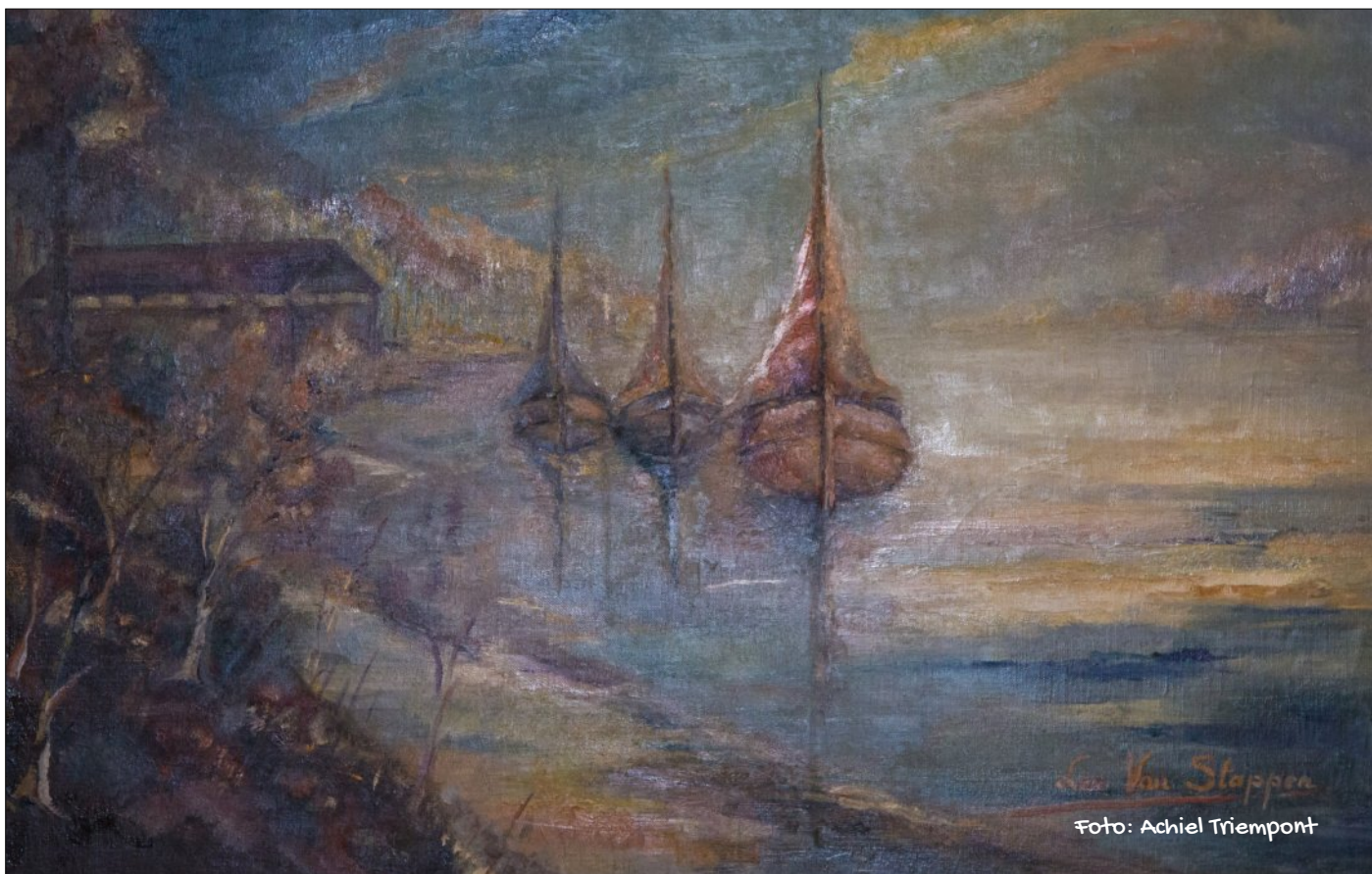
De projectrekening is:

IBAN BE03 7350 5664 7984

BIC KREDBEBB

Opgelet: Deze rekening enkel gebruiken voor giften en bij de mededeling dient vermeld te worden: "**gift**".

9. 1 april wordt de **gelegenheidstentoonstelling "Leo Van Stappen schildert Baasrode"** geopend. Deze tentoonstelling van schilderijen en aquarellen zal een beeld scheppen van het oeuvre van de Lebbeekse schilder Leo Van Stappen. Leo werd geboren in Lebbeke-Heizijde op 3 juni 1928, huwde met Rachel Goedgezelschap. Zij hadden samen 3 dochters: Denise, Maryse en Emmy. Hun getrouwd leven speelde zich af in Lebbeke waar Leo overleed op 24 december 1985. Heel wat van zijn schilderijen en aquarellen hadden als onderwerp 'Baasrode'.

Tekst: Jan Annemans

Lay-Out: Achiel Triempont, Baasrode 16 januari 2021©

Foto's: Achiel Triempont - Ben Diender - Erik De Quick - Tennekes